

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע לרפואת: תהילה הדר בת אסתר

כְּנִיסַת הַשֶּׁבֶת: 18:31

עַרְשׂוֹק ד' נִיסַן תַּשַּׁע"ד (4.4.14)

יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 19:41

הַפְּטָרָה: "וְאַרְבַּעַה אֲנָשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּנֵי צִיּוֹן נִגְאָלוּ (יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם), וּבְנֵי צִיּוֹן עֲתִידִים לִהְיוֹת נִגְאָלוּ"

(אֲנִי מֵאֲמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה. בְּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ. וְאַף עַל פִּי שִׁיתְמַהֲמָהּ. עִם כָּל זֶה אֶחְפֶּה לוֹ בְּכָל יוֹם שְׁיָבוֹא") ב.צ.

אָמְרוּ חַז"ל (ראש השנה יא'): "בְּנֵי צִיּוֹן נִגְאָלוּ (יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם), וּבְנֵי צִיּוֹן עֲתִידִים לִהְיוֹת נִגְאָלוּ", וְרָמְזוּ לְכָךְ מוֹפִיעַ בְּכַתּוּב: "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם (=נִיסָן) רֵאשׁוֹן חֲדָשִׁים, רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה דְּבָרוּ אֶל כָּל עַדַת יִשְׂרָאֵל" – הִנֵּה בְּדִילּוּג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת מִתְקַבֵּל הַמֶּלֶךְ "אֵלֵיהוּ" – כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ שֶׁחֲדָשׁ נִיסָן מְסוּגָל בְּיוֹתֵר לְגֵאוּלָּה.

(שְׁהָרִי, אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא הוּא שְׁיָבוֹא וְיִבְשֶׁר עַל הַגְּאוּלָּה, כְּמוֹ שֶׁכַּתּוּב: "הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֵלֵיהֶם הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא"). וּמִצְוָה לְפָרְסֵם עֲנִין זֶה, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַמְּשִׁיחַ הַכַּתּוּב: "דְּבָרוּ אֶל כָּל עַדַת יִשְׂרָאֵל".

"דְּבָרוּ" – תוֹדִיעוּ עֲנִין זֶה לְכָל יִשְׂרָאֵל. (וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁהַדִּילּוּג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הוּא מְפִינן שְׁחַז"ל, מְכַנְּסִים אֶת אֵלֵיהֶם הַנְּבִיא בְּשֵׁם "אֵלֵיהוּ בְּאַרְבַּע" בְּרַכּוֹת ד')

וּבְעֲנִין זֶה שֶׁל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה, אוֹמֵר ה' "אֲמַרִי יוֹסֵף", שֶׁהִנֵּה, יְדוּעַ מִהַסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה (לְפָנָי הַגְּאוּלָּה) יוֹרֵד הַשֶּׁפַע לְעוֹלָם עַל-יְדֵי יַחֲוֹד וְזִיוּג שְׁנֵי שְׂמוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה – "יְהוָה" ו-"אֲדֹנָי" – שֶׁהֵם בְּגַמְטְרִיָּה צֵא' (=91), וְגַם גַּמְטְרִיָּה שֶׁל שֵׁם הַפְּרָנְסָה "פֵּאִי" (=91).

(וְעַל זֶה כָּתַב הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ: "צָרִיךְ לְכוֹן 'פּוֹתַח אֶת יְדֵךְ' – רֵאשִׁי תִיבּוֹת "פֵּאִי", כְּמַנְיָן (=גִּימְטְרִיָּה) שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׂמוֹת "יְהוָה" ו-"אֲדֹנָי". שְׁכּוֹן, בְּזִכּוֹת שְׁנֵי שְׂמוֹת אֵלוֹ פּוֹתַח כְּבִיכּוֹל הַקַּב"ה אֶת יְדָיו, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן" – פִּינּוֹן שְׁצִינּוֹרוֹת אֵלוֹ הֵם כְּאֹמֵר צִינּוֹרוֹת הַשֶּׁפַע, שְׁדַרְכָּם יוֹרֵד שֶׁפַע שֶׁל פְּרָנְסָה לְעוֹלָם.

לְפִי דְבָרֵי הַזֶּהר (תִּיקוּנִים ו'): "צָרִיךְ לְכוֹן (כְּשְׂאוֹמְרִים 'פּוֹתַח אֶת יְדֵךְ', אֶל תְּקֵרָא "יְדֵךְ", אֶלָּא "יְדֵךְ" – (כְּלוֹמֵר), שְׁנֵי יְדֵיךְ שֶׁהַקַּב"ה פּוֹתַח: "יְדֵיךְ" שֶׁל "יְהוָה", וּמִשְׁפִּיעַ ל-"יְדֵיךְ" שֶׁל "אֲדֹנָי", וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל הַעוֹלָמוֹת – עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים").

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְכַאֵן, כִּי הַשֶּׁפַע וְהַפְּרָנְסָה נִמְשָׁכִים מִשְׁנֵי הַשְּׂמוֹת – "יְהוָה" (=26) ו-"אֲדֹנָי" (=65) – שְׂמִסְפָּרִם בְּגַמְטְרִיָּה עוֹלָה צֵא' (=91), כְּמַנְיָן "פֵּאִי". אוֹלָם, אוֹמֵר ה' "אֲמַרִי יוֹסֵף", לְעַתִּיד לְבוֹא יִתְעַלָּה שֵׁם "יְהוָה" (=26) לְהִיּוֹת שֵׁם "יְהִיָּה" (=30), כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ הָאֲרִיז"ל אֶת הַפְּסוּק: "וְהָיָה יְהוָה לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד". דְּהִינּוּ, שֵׁם "יְהוָה" יִתְעַלָּה לְהִיּוֹת "יְהִיָּה", וְאִם כֵּךְ יֵרֵד הַשֶּׁפַע עַל-יְדֵי יַחֲוֹד שְׁנֵי שְׂמוֹת "יְהִיָּה אֲדֹנָי", שֶׁהֵם בְּגַמְטְרִיָּה צֵא' (=95).

וְעַל-כֵּךְ אָמַר בְּנוֹ שֶׁל הַרְה"ק מְרַאפְּשִׁיץ, הֲלֹא הוּא הַרְה"ק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְדִינָקוֹב זִיע"א, שְׁזֶה מֶה שְּׂאֲנוֹ אוֹמְרִים בְּתַפִּילָּה אֶת הַמְּלִים "אֲמֵן סְלָה". שְׁכּוֹן, "אֲמֵן" בְּגַמְטְרִיָּה הוּא 91, כְּמַנְיָן "יְהוָה" ו-"אֲדֹנָי". וְאֵילּוֹ "סְלָה" הוּא בְּגַמְטְרִיָּה 95, כְּמַנְיָן "יְהִיָּה אֲדֹנָי". לְכֵן אֲנוֹ מִתְפַּלְּלִים וְאוֹמְרִים "אֲמֵן סְלָה" – שֶׁהַיַּחֲוֹד, שֶׁהוּא כְּעַת כְּמַנְיָן "אֲמֵן" (=91), יִתְעַלָּה לְהִיּוֹת כְּמַנְיָן "סְלָה" (=95), אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

וְזֶה גַם מֶה שְּׂאֲנוֹ אוֹמְרִים בְּקְדוּשַׁת "כְּתָר": "הֵן גְּאֵלְתִי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרַאשִׁית...". דְּהִינּוּ, בְּגֵאוּלָּה הַעֲתִידָה, הַאַחֲרִית שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה – וְה' (יְהוָה) – תְּהִיָּה כְּרַאשִׁית (יְהוָה), כְּלוֹמֵר יִתְקַבֵּל "יְהִיָּה" (הַרְה"ק מַהרִ"א מְוִידִיטְשׁוֹב זִיע"א). עַל-פִּי הָאֹמֵר, יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין גַּם אֶת הַמְּנַהֵג שְׂמִבְרָכִים אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה בַּיּוֹם חֲתוּנָתָם בְּבִרְכָּה: "שֶׁהַזִּיוּג יַעֲלֶה יָפֵה". וְכַפִּי שְׂמוּבָא בְּסִפּוֹר קִיצוֹר שׁו"ע (סִימָן קמז', מְנַהֵגֵי הַחֻפּוּה): "גַּם נוֹהֲגִין שֶׁהָאֲבוֹת וְהַקְּרוֹבִים אֲנָשִׁי צוֹרֵה (=הַמְּכּוּבָדִים) מְבָרְכִים אֶת הַחֲתָן וְאֶת הַכֶּלֶה, וּמִתְפַּלְּלִים עֲלֵיהֶם שְׁזִיוּגָם יַעֲלֶה יָפֵה".

וְצָרִיכִים אֲנוֹ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁהָרִי, מְלַבֵּד הַפֶּשֶׁט שֶׁל הַבְּרָכָה, שֶׁהַזִּיוּג יַעֲלֶה יָפֵה, בּוֹדָאֵי טְמֵנוּ לָנוּ כְּאֵן חַז"ל רְעִיוֹן נִכְבָּד בְּמִתְקַן שְׂפָתָם.

אֶלָּא, כְּכַר הַבְּאֵנוּ מֶה שְּׂמִבּוֹאֵר בּוֹהַר הַקְּדוּשׁ, וְהָאֲרִיכוּ בְּזֶה הַמְּקוּבָּלִים, שְׁעַל-יְדֵי יַחֲוֹד הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה לְמִטָּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד לְמַעַלָּה בְּשְׂמִים, בֵּין שְׁנֵי הַשְּׂמוֹת "יְהוָה" ו-"אֲדֹנָי" – וְזֶהוּ "יַחֲוֹד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא (=יְהוָה)

ושכינתה(=אדני). על-כן אנו מברכים את החתן והכלה "שהזיווג יעלה יפה". דהינו, שמלבד הפשט, שזיווג יעלה יפה, ויקימו בית נאמן בישראל, יזכו גם לראות את הגאולה העתידה, שאז הזיווג והיחוד של שמות הקב"ה - **י-הוה** ו"**אדני**" - יעלה ל"**יהיה אדני**"(=95), שהוא כמנן "**יפה**"(=95). (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אין בן דוד(=המשיח) בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף"

שנינו בגמרא (יבמות כס'): "אין בן דוד(=המשיח) בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף". ופרש רש"י, שיש בשמים אוצר נשמות, ושמו "**גוף**", (ורק כשיכלו(=יגמרו) כל הנשמות באוצר נשמות זה, הנקרא "**גוף**" - יבוא המשיח). והנה, ידוע, שתכלית הנישואין בין איש לאשה היא לקיים את מצות פרו ורבו, ולהביא בנים ובנות לעולם הזה. לכן נמצא, כי כאשר מקימים החתן והכלה מצוה זו, ומביאים זרע ילדים לעולם, הנה, על-ידי כך מתמעטות הנשמות שבאוצר הנשמות, ועל-ידי כך מקרבים הם את ביאת משיח צדקנו. (ולכן, בעת הזיווג, צריכים החתן והכלה לכוון להוליד ולהוריד לעולם הזה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "**גוף**" - כדי למחר ולהחיש את ביאת משיח בן דוד)

והנה, לפי החשבון שלמדנו בגמרא (סנהדרין צ"ז) על קיום העולם הזה ("שני אלפים תוהו, ושני אלפים תורה, ושני אלפים ימות המשיח"), כבר היו צריכים כל הנשמות שבאוצר הנקרא "**גוף**" להיולד, ומשיח בן דוד היה צריך לבוא. שהרי, עברו ארבעת אלפים שנה. אם כך, מדוע לא בא עדין בן דוד? אלא, צריך לדעת, שאם היו הדורות טובים, ומתקנים בפעם אחת(=בגלגול אחד), מה שעליהם לתקן, היה כבר בא משיח בן דוד. אולם, אומרת הגמרא (שם), **בעונותינו הרבים** "יצאו מהם מה שיצאו", דהינו, אותן נשמות שכבר היו פעם אחת בעולם ולא תקנו מה שעליהם לתקן, חזרו עוד פעם בגלגול כדי לתקן שוב, וזה גרם שלא ירדו נשמות חדשות מאוצר הנשמות **גוף**, וממילא לא נגמרו כל הנשמות באוצר הנשמות, ולא בא בן דוד. וזהו "יצאו מהם מה שיצאו" פעם שניה(=בגלגול שני), מה שיצאו בפעם הראשונה(=בגלגול הראשון).

בענין זה יש לומר מה שהאריכו בספרים הקדושים ("שער הקדושה" לרבנו חיים ויטל, השל"ה הקדוש, ועוד), שקדושת הבנים תלויה בהתקדשות ההורים בשעת הזיווג, כפי שמביא "אור החיים הקדוש (יו"ח"י, מט' ג'): "וזה לך עיקר גדול כי המזריעים הם הבונים לנפש הנולד. ואם תזרע **בנקיון וטהר** - קדיש משמא נחית(=אתה מוריד **נשמה קדושה**)..."

ועל-כך אמר ה"תפארת שלמה" (בראשית דף ט'): "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך". שכאן רמזה לנו התורה על קדושת הזיווג. דהינו, שלא יתן האדם דעתו ומחשבתו לשם תאוה ויופי, אלא יכון מחשבתו לקיים מצוה זו **בקדושה ובטהרה**, כדי להוליד בנים. ולכן "שלח תשלח את האם" - שלח ממחשבתך את יופי האם, שהרי שקר החן והבל היופי. ועל-ידי כך "ואת הבנים תקח לך" - תוליד על-ידי זה בנים הגונים, זרע קדש ברוך ה'. לפי זה נמצא, שהמקדש עצמו בשעת הזיווג לשם שמים, להוליד בנים נאמנים לה' יתברך. הנה, על-ידי זה מקיים את מצות **שילוח הקן**: "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך". ועל-ידי זה ממשיך ומוריד למטה בנים **קדושים וטהורים**, שיתקנו בפעם אחת מה שצריך לתקן, ולא יצטרכו לרדת שנית בגלגול, וממילא יולדו אחריהם נשמות חדשות מאוצר **גוף**, ויבוא משיח בן דוד. לפי זה יפה דרשו חז"ל, שעל ידי מצות **שילוח הקן** נזכה לגאולה העתידה, במהרה בימינו. וכפר עליו הכהן לפני ה' ונסלח לו"

במשפחה מדרום הארץ, שאחד מבניה היה בן עליה, מטובי הבחורים בישיבה, והצטין בפרט במידות שבין אדם לחברו ובשמירת הלשון, נפטר במיתה משונה. והאם הבוכיה מאנה להתנחם, בפרט בליל שבת של "השבעה", היתה שבורה ורצוצה, ופרצה בבכי מר, כשהיא מביטה בכסא המינותם של בנה האהוב.

באורה כואבת סימה המשפחה את סעודת השבת, ומיד עלו בני המשפחה על יצועם. למחרת מספרת האם, בלה נרגשת ונסערת: חלמתי את בני יקירי, פניו היו מאירות והוא בלו זך ונקי, זוהר ושמת, וכך אמר לי: "אמא! אמא! בבקשה תפסיקי לבכות, תפסיקי להיות שבורה! הרי שבת היום, אסור לך להתאבל בשבת. אך דעי לך, כל-כך טוב לי בעולם העליון, אני יושב במחיצת הצדיקים, אני לא רוצה לשוב לעולם שלכם, עולם השקר".

וממשיכה האמא לספר: פרצתי בבכי ושאלתי את בני: עד מתי כל האסונות הכואבים האלה? כל-כך הרבה אנשים, נשים וטף צעירים במיטב שנותיהם מקפחים את חייהם במיתות פה משונות וקשות. ענה לי הבן, ואמר: "אסור לי לגלות מה מתרחש בעולם העליון, אבל משהו אחד כן מרשים לי להגיד: האסונות הללו קורים בגלל חטא לשון הרע ורכילות. תדעי לך אמא יקרה שלי, שאם הדור היה חזק באמת בשמירת הלשון, הייתי ניצל ולא נפטר מן העולם. אמא! שלחו אותי מן השמים להעביר לך את המסר הזה, להעביר לאחרים ללמוד ולשון היטב את הלכות שמירת הלשון ל"חפץ חיים", עד שיהיו בקיאים בהלכות היטב בעל-פה. ותדעי אמא, ה"חפץ חיים" זצ"ל עומד בשמים ומתפלל על כל מי שמשתדל ללמוד ולקיים את הלכות שמירת הלשון, ובפרט מי שמזכה את הרבים בשמירת הלשון. המעלה שלו גדולה בשמים, והזכות שלו מגנה על כל משפחתו.

ובזכות זה שאני השתדלתי ללמוד ולקיים דיני שמירת הלשון, עמדה לי והצילה אותי מן הדין הקשה למעלה. אמא! תזכי את הרבים במסר הזה, וזה יגרום נחת-רוח לנשמתך! שמירת הלשון תשפיע חיים טובים על כל ישראל...". התעוררתי מהחלום נרגשת מאד. החלום היה חד, צלול ונקי וקרוב לבקר. אחד מגדולי ישראל, ששמע מהאם את דבר החלום, אמר:

מצוה לעורר את הרבים ולפרסם את דבר החלום... **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

פְּרִשְׁתְּ הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע לרפואת: תהילה הדר בת אסתר

ערש"ק ד' ניסן תשע"ד (4.4.14) **פְּרִשְׁתְּ הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע**

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 19:41

הַפְּטָרָה: "וְאַרְבַּעַת אַנְשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"...וְצוּהָ הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים... וְשָׁחַט אֶת הַצִּפְרִי הָאֶחָת... וְשָׁלַח אֶת הַצִּפְרִי הַחֲתִי... (יד' ד')

רש"י מְפָרֵשׁ שֶׁהַטַּעַם שֶׁצּוּתָה הַתּוֹרָה לְמְצוּרַע לְהֵבִיא שְׁתֵּי צִפְרִים לְטַהַרְתּוֹ הוּא: "לְפִי שֶׁהַנְּגָעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן הָרֶעַ שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה פְּטוּטֵי דְבָרִים, לְפִיכָּךְ זְקוּקִים לְטַהַרְתּוֹ לְצִיפּוּרִים, שֶׁמִּפְּטָטִין תְּמִיד בְּצִפְצוּף קוֹל".
אולם, לְפִי דְבַרֵי רש"י, מִתְעוֹרְרַת הַשְּׂאֵלָה, מִדּוּעַ צּוּתָה הַתּוֹרָה לְשַׁחֹט רַק צִיפּוּר אֶחָת, וְאֵילּוֹ אֶת הַצִּיפּוּר הַשְּׁנֵי מְשַׁלְּחִים עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵה? עַל-כֵּן אֹמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ: "כִּמוֹ שֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל עֲנֵשׁ עַל דִּיבּוּר פְּגוּם (=לְשׁוֹן הָרֶעַ), שְׁלֹא הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר - כֵּן כָּל שֶׁכֵּן שִׁיקְבֵּל עֲנֵשׁ עַל דִּיבּוּרֵי קֹדֶשׁ, שֶׁהֵיָה יָכוֹל לְדַבֵּר וְלֹא דַבֵּר, כַּגּוֹן שֶׁהֵיָה יָכוֹל לְהוֹכִיחַ אַחֲרֵים - וְלֹא הוֹכִיחַ, וְשָׁתַק".

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב עֲנִין הַמְצוּרַע, שֶׁמִּבִּיא שְׁתֵּי צִיפּוּרִים, כְּאֲשֶׁר אֶת הָאֶחָת שׁוֹחֲטִים, וְאֶת הַשְּׁנֵי שׁוֹלְחִים חֲתִי: הַצִּיפּוּר שֶׁשׁוֹחֲטִים בָּאָה לְכַפֵּר עַל דְּבוּרִים בְּטָלִים, שְׁלֹא הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר אוֹתָם, וְלִכֵּן שׁוֹחֲטִים אוֹתָהּ - לְהוֹרוֹת עַל מְנִיעַת הַפְּטוּט בְּדְבָרִים בְּטָלִים. אֲבָל הַצִּיפּוּר הַשְּׁנֵי, שֶׁמִּשְׁאִירִים חֲתִי וְשׁוֹלְחִים עַל-פְּנֵי הַשְּׂדֵה, בָּאָה לְכַפֵּר עַל זֶה שְׁלֹא דַבֵּר דְּבַרֵי תּוֹרָה וְתוֹכְחוֹת שֶׁהֵיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר, וְלִכֵּן מִשְׁאִירִים אוֹתָהּ בְּחַיִּים, כְּדֵי שֶׁתִּמְשִׁיךְ לְפְטָט, וּבְכַךְ לְהוֹרוֹת עַל הַחַיּוּב לְדַבֵּר דִּיבּוּרִים שֶׁל קְדוּשָׁה.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עַל עֲנִין מָה שֶׁמִּבִּיא הַמְצוּרַע בְּנוֹסָף: "עֵץ אֲרֹז וְשְׁנֵי תוֹלַעַת וְאוֹזֵב", וּפְרֵשׁ רש"י: "עֵץ אֲרֹז - לְפִי שֶׁ(ה) נְגָעִים בָּאִין עַל גְּסוֹת הָרוּחַ... - (ו) מָה תִּקְנָתוֹ (שֶׁל הַמְצוּרַע) וְיִתְרַפֵּא? - יִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ מִגְּאוֹתוֹ, כִּתּוֹלַעַת וְכִאוֹזֵב (=צִמַח קָטָן מֵאֵד)".

וְדַקְדַּק כ"ק האדמו"ר מְרַן הַשָּׁר שְׁלוֹם זי"ע, וְשָׂאֵל: אִם כֵּן, מִדּוּעַ מִבִּיא הַמְצוּרַע עֵץ אֲרֹז (שֶׁהוּא עֵץ גְּבוּהָ), שְׁרוּמֹז עַל גְּבוּהוֹת וְגִבּוֹהוֹת? הֲרֵי מִסְפִּיק הָיָה שִׁיבִיא "שְׁנֵי תוֹלַעַת" (=יִצוּר קָטָן וְחֹלֵשׁ) "וְאוֹזֵב" (=צִמַח קָטָן מֵאֵד), הַמְסַמְּלִים אֶת הָעֲנָוָה.

אֲלָא, מִתְרַץ האדמו"ר מְרַן הַשָּׁר שְׁלוֹם זי"ע, שֶׁעֵץ אֲרֹז זֶה, הַמְסַמֵּל אֶת הַגְּבוּהוֹת וְהַגְּאוֹה, בָּא לְלַמְדֵנוּ, שֶׁלְפַעֲמִים צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְעִבּוּדַת ה' גַּם בְּמִידַת הַגְּאוֹה, בְּבַחֲמִינַת: "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי יי" (דְּבַרֵי הַיָּמִים ב' יז, ו) וְכִמְבוֹאֵר בְּשׁוֹלְחָן עֲרוּךְ (או"ח סימן א'): "וְאֵל יִתְבַּיֵּשׁ מִן הַמְּלַעֲיָגִים עָלָיו". וְלִכֵּן מִבִּיא הַמְצוּרַע עֵץ אֲרֹז וְשְׁנֵי תוֹלַעַת וְאוֹזֵב, כְּדֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ, שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשְׁתֵּי מִידוֹת אֵלוֹ (גְּאוֹה וְעֲנָוָה) לְעִבּוּדַת ה', וְכָל אֶחָד בְּזַמְנוֹ וּבְמָקוֹם הָרְאוּי לּוֹ: כַּנֶּגֶד לְשׁוֹן הָרֶעַ, הֵבֵא מִחֲמַת (=בְּגִלָּל) גְּאוֹה - צָרִיךְ הָאָדָם לְהִנְמִיךְ אֶת עֲצָמוֹ כְּאוֹזֵב, וְכַנֶּגֶד זֶה שְׁלֹא דַבֵּר דְּבַרֵי תּוֹרָה וְתוֹכְחָה, מִחֲמַת עֲנָוָה פְּסוּלָה - עַל זֶה הוּא מִבִּיא עֵץ אֲרֹז, כְּדֵי לְהוֹרוֹת עַל "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי יי".

בְּסִפְר "צְבִי לְצַדִּיק" מוּבָא רְמִז לְעֲנִין זֶה בְּפְרִשְׁתְּ יִתְרוֹ (שְׁמוֹת יט', יב'-יג'): "וְהַגְּבַלְתָּ אֶת הָעַם סָבִיב לְאֹמֵר, הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וְנִגְעַת בְּקִצְהוֹ, כֹּל הַנִּגְעַת בְּהָר מוֹת יוֹמֵת... בְּמִשְׁךְ הַיּוֹבֵל הַמָּה יַעֲלוּ בְּהָר", וְהַעֲנִין הוּא כִּי ה' הָרָה רֹמְזוֹ עַל הַגְּבוּהוֹת הַלֵּב, וְלִכֵּן מוֹזְהִירָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וְנִגְעַת בְּקִצְהוֹ" - שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁמֵר מֵאֵד מְעֻלּוֹת "בְּהָר", הָרוֹמְזוֹ לְגִבּוֹהוֹת, וְאִפִּילוֹ מִנְּגוּעַ בְּקִצְהוֹ, קִצְת מִן הַקִּצְת אֲסוּר, כִּי "תוֹעֵבַת ה' כֹּל גְּבוּהָ לֵב" (מְשַׁלֵּי טו', ה), וְ"כֹל הַנִּגְעַת בְּהָר מוֹת יוֹמֵת", שְׁפָן: "הַקִּנְאָה וְהַתְּאוּהָ וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם" (מִסְכַּת אֲבוֹת ד', כ"א). אוֹלָם - "בְּמִשְׁךְ הַיּוֹבֵל הַמָּה יַעֲלוּ בְּהָר" - "יּוֹבֵל" נוֹטְרִיקוֹן - "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי יי" - כְּלוֹמֵר, כְּשֶׁמִּגִּיעַ הַדְּבַר לְכְבוֹד שְׁמַיִם, אִז "יַעֲלוּ בְּהָר" - כֵּן צָרִיךְ לְעֻלּוֹת "בְּהָר" הָרוֹמְזוֹ לְגִבּוֹהוֹת - וְלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִידַת הַגְּאוֹה רַק לְשֵׁם שְׁמַיִם... (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וְצוּהָ הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר... וְעֵץ אֲרֹז וְשְׁנֵי תוֹלַעַת וְאוֹזֵב" (יד' ב')

עַל הַכְּתוּב "וְהָיָה עַל הַמִּטְהַר מִן הַצָּרַעַת שְׁבַע פְּעָמִים", אֹמֵר הַגְּאוֹן רַבִּי זְלַמֵּן סוֹרוּצְקִין, בְּסִפְרוֹ "אֲזַנְיִים לְתוֹרָה": שְׁבַע הַהֲזָאוֹת עַל הַמְצָרַע הַמִּטְהַר הֵן כַּנֶּגֶד שְׁבַע דְּבָרִים, שֶׁעֲלֵיהֶם בָּאִים הַנְּגָעִים, כְּפִי שֶׁשְּׁנֵינוּ בְּעֲנִין זֶה בְּמִסְכַּת

עֲרַכִּין (טז, עא): "עַל שְׁבַע דְּבָרִים (=חֲטָאִים שֶׁל הָאָדָם) הַנִּגְעִים בָּאִים: (1) עַל לְשׁוֹן הָרַע. (2) עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים (=רִצְחַח בְּמִזִּיד). (3) עַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא. (4) עַל גִּילּוֹי עֲרִיּוֹת (=חַיֵּי אִישׁוֹת אֲסוּרִים). (5) עַל גָּסוֹת רֹחַ (=גְּאוּה וְהִירוֹת). (6) עַל גְּזֹל. (7) עַל צָרוֹת עֵין (=קִנְיָה בְּזוּלָת).

וְהִנֵּה בְּעֵינַי גָּסוֹת רֹחַ (=גְּאוּה) כְּתוּב בַּתּוֹרָה, שֶׁהַמְצוּרֶע צָרִיךְ לְהֵבִיא לְטַהֲרָתוֹ: "עֵץ אֲרֻז וּשְׁנֵי תוֹלַעַת וְאוֹב". וּמִפְּרֵשׁ רַש"י: "עֵץ אֲרֻז – לְפִי שֶׁ(ה)נִגְעִים בָּאִין עַל גָּסוֹת הָרוֹחַ (=גְּאוּה)... – (ו)מָה תִקְנָתוֹ (שֶׁל הַמְצוּרֶע) וְיִתְרַפֵּא? – יִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ מִגְּאוֹתוֹ, כְּתוֹלַעַת וְכֹאוֹב (=צִמְח קָטָן מֵאֵד)".

(יֵשׁ לְצִיּוֹן, שֶׁהַתּוֹרָה רוֹמֶזֶת שֶׁהַצָּרֶעֶת בָּאָה בְּעוֹן גְּאוּה בְּפִסּוּק (יג', ב'): "אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת... וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ צָרַעַת וְהוּבָא אֶל אֶהְרֵן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אֶחָד מִבְּנָיו הַכֹּהֲנִים". הַמְלָחָה גְּאוּה מוֹפִיעָה בְּפִסּוּק בְּקִפְצוֹת שֶׁל 11 אוֹתִיוֹת).

וְהִנֵּה, עַל מִידַת הַגְּאוּה כְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (כט', כג'): "גְּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנּוּ...". וְאָמְרוּ חו"ל בְּמִדְרַשׁ (במדבר רבה יג', ג'): "אָמַר ר' תַּנְחוּמָא בְּרַ אָבָא: 'גְּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילְנּוּ' – זֶה אָדָם רַאשׁוֹן". וְתַמְהוּ עַל-כֵּן הַמְפָּרְשִׁים, וְכִי אִיזוֹ גְּאוּה הִיְתָה לְאָדָם הָרַאשׁוֹן?

וְתַרְצוּ חו"ל עֵינַי זֶה בְּפִסּוּרִים הַקְּדוּשִׁים, וְאָמְרוּ, שֶׁשָּׂרֵשׁ הַחֲטָא שֶׁל הָאֲכִילָה מֵעֵץ הַדַּעַת נִבַּע מִכֵּף שֶׁהִנְחֵשׁ, הוּא הַיִּצְר הָרַע, הַכְּנִיס בְּאָדָם וּבַחֲוָה אֶת מִידַת הַגְּאוּה, כְּאֲשֶׁר אָמַר לָהֶם: "כִּי יָדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יָדְעֵי טוֹב וְרַע". דַּעוּ לָכֶם, אָמַר לָהֶם הַנְּחֵשׁ, יֵשׁ לָכֶם יְכוּלַת לְהַגִּיעַ לְמִדְרָגָה שֶׁל אֱלֹקִים, וּמְדוּעַ אַתֶּם מִסְתַּפְּקִים בְּמִדְרָגָה שְׂקִבַּע לָכֶם הַבוֹרָא?

וְהִנֵּה, אִילוֹ הָיָה אָדָם וְחָוָה מִתְנַהֲגִים בְּמִידַת הַעֲנָוָה וּבְשִׁפְלוּת הָרוּחַ, וּמִסְתַּפְּקִים בְּמָה שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ, מִמִּילָא לֹא הָיוּ עוֹבְרִים עַל רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ לְאָכוּל מֵעֵץ הַדַּעַת.

אוֹלָם, מֵאַחַר וְהִתְגַּאוּ מִדְּבַרֵי הַנְּחֵשׁ, לְהִיּוֹת "כְּאֱלֹהִים יָדְעֵי טוֹב וְרַע", נִפְלוּ בְּרֵשֶׁת הַיִּצְר הָרַע, וְאָכְלוּ מֵעֵץ הַדַּעַת. וְהָיָה הַטַּעַם מְדוּעַ גִּזַּר הַקַּב"ה עַל הָאָדָם אֶת גְּזִירַת הַמִּיתָה (אִם יֹאכַל מֵעֵץ הַדַּעַת), כְּפִי שֶׁכְּתוּב: "וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת". שְׂכֵן, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם זוֹכֵר אֶת יוֹם הַמִּיתָה, נִכְנָע לְבָבוֹ, וְשׁוֹב לֹא יְבוֹא לְיַדֵי חֲטָא.

הַסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ "וְרַע בְּרַךְ" (פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית) מְבִיא בְּשֵׁם רַבּוֹ הַקְּדוּשׁ, הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (שְׂאֵמַר בְּשֵׁם הַרַאב"ד), כִּי עַל-יַדֵי חֲטָא אָדָם וְחָוָה, שֶׁנִּתְגַּאוּ וְרָצוּ לְהִיּוֹת "כְּאֱלֹהִים יָדְעֵי טוֹב וְרַע", נִפְגְּמוּ וְנִסְתַּלְקוּ שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת ד' מִשְׁנֵי שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה – "שְׂדֵי" ו-"אֲדָנִי", וְעַל-יַדֵי כֵּף נִשְׂאָרוּ רַק אוֹתִיוֹת "יֵשׁ" ו-"אֲנִי", שְׂרוּמְזוֹת עַל יִשׁוּת וְאֲנוּכִיוֹת.

וְהָיָה מָה שְׂאֵמְרָה חוּה לְה' יִתְבַּרְךָ: "הַנְּחֵשׁ הַשִּׂיאֲנִי וְאָכַל" – כִּיּוֹן שֶׁהַנְּחֵשׁ הַכְּנִיס בְּנוֹ אֶת מִידַת הַגְּאוּה, גָּרַם הוּא לְחֲטָא עֵץ הַדַּעַת, וְעַל-יַדֵי כֵּף נִפְגְּמוּ וְנִסְתַּלְקוּ שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת ד', מִשְׁמוֹת "שְׂדֵי" ו-"אֲדָנִי", וְנִשְׂאָרוּ אוֹתִיוֹת "יֵשׁ" ו-"אֲנִי", שֶׁהֵן אוֹתִיוֹת "שִׂיאֲנִי" (וְזֶהוּ "הַנְּחֵשׁ הַשִּׂיאֲנִי וְאָכַל"). (הָאוֹת דַּל"ת, שֶׁהִיא מִלְשׁוֹן דְּלוּת וְעֵינִיוֹת)

לְכֵן, אוֹמֵר הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", צָרִיךְ כָּל אָדָם הַקּוֹרֵא אֶת "קְרִיאַת שְׁמַע", לְכַוֵּן בְּ"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד", וְלְהַאֲרִיךְ בְּאוֹת ד' שֶׁל "אֶחָד". וְכֵן בְּפִסּוּק "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" לְהַאֲרִיךְ בְּאוֹת ד' שֶׁל "וָעֶד", כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת ה-ד' שֶׁנִּפְגְּמוּ בְּחֲטָא אָדָם הָרַאשׁוֹן.

וְזֶהוּ שְׂרוּמֵז הַכְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (ח, לד'): "אֲשֶׁרִי אָדָם שָׁמַע לִי לְשִׁקֵּד עַל דְּלַתִּי יוֹם יוֹם לְשִׁמּוֹר מְזוּזוֹת פֶּתַחִי". אוֹמֵר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ: "אֲשֶׁרִי אָדָם", שֶׁהוּא "שְׁמַע" – שְׁקוֹרָא "קְרִיאַת שְׁמַע", וּמְכוּן הוּא "לְשִׁקֵּד עַל דְּלַתִּי" – דְּהִינּוּ, הוּא שׁוֹקֵד לְתַקֵּן אֶת "דְּלַתִּי" – אֶת אוֹתֵן שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת דַּל"ת, מִהַשְׁמוֹת "שְׂדֵי" ו-"אֲדָנִי", שֶׁנִּפְגְּמוּ וְנִסְתַּלְקוּ לָהֶם בְּעוֹן חֲטָא עֵץ הַדַּעַת.

לְכֵן, הַתִּיקוֹן לְחֲטָא עֵץ הַדַּעַת וְלְגְּאוּה הוּא, כְּאֲמוֹר, לְהַאֲרִיךְ בְּ-ד' בְּ"קְרִיאַת שְׁמַע" – בְּפִסּוּקִים "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד", וּבְפִסּוּק "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" – לְקַבֵּל עַל מְלַכּוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלְהַאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַקַּב"ה הוּא אֶחָד, יְחִיד וּמְיוּחָד, וְאִין עוֹד מְלַבְדּוֹ. אִם כֵּן, מִי הוּא הָאָדָם שֶׁיִּחְשֵׁב אֶת עֲצָמוֹ לְ"יֵשׁ אֲנִי"? (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פרשת השבוע: מצורע לרפואת: תהילה הדר בת אסתר

כניסת השבת: 18:31

ערש"ק ד' ניסן תשע"ד (4.4.14)

ציאת השבת: 19:41

הפטרה: "וארבעה אנשים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"(ו)מה תקנתו (של המצורע) ויתרפא? – ישפיל עצמו מגאותו, כתולעת וכאזוב"

על הכתוב בפרשה (יד, ד), "וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארו ושני תולעת ואזוב", פרש רש"י: "לפי שהנגעים באים על לשון הרע שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך זקוקים לטהרתו לציפורים, שמפטפטין תמיד בצפצוף קול. (ומדוע מביא המצורע) 'עץ ארו?' – לפי שהנגעים באין על גסות הרוח (שעל-כך רומז עץ הארו, הגבוה מכל העצים)... (ו)מה תקנתו (של המצורע) ויתרפא? – ישפיל עצמו מגאותו, כתולעת וכאזוב (=צמח קטן מאד)".

ראוי להוסיף, שהמקור לדברי רש"י הוא מדברי שלמה המלך, החכם מכל אדם, כפי שמובא במדרש (במדבר רבה יט, ג): "וידבר (שלמה המלך) שלשת אלפים משל... ורבנן אמרי: שלשת אלפים משל (אמר שלמה) על כל פסוק ופסוק, (ו)אלף וחמשה טעמים על כל משל ומשל... (ומהו) 'וידבר על העצים' (מ"א, ד)? וכי אפשר לאדם לדבר על העצים? אלא, אמר שלמה: מפני מה מצורע נטהר בגבוה שבגבוהים ובנמוך שבנמוכים, בעץ ארו ובאזוב? (אלא), על-ידי שהגביה עצמו כארו – לקה בצרעת. (ו)כיון שהשפיל עצמו כאזוב – נתרפא על-ידי אזוב".

והנה, כאשר נתבונן במדרש זה נראה, שיש כאן פליאה עצומה! שכן, אומר המדרש, ששלמה המלך הביא שלשת אלפים משלים על כל פסוק בתורה, ואלף וחמשה טעמים על כל משל ומשל. נמצא, ששלמה אמר על כל פסוק בתורה מעל לשלשה מליון טעמים. (1005x3000=3,015,000).

אם כך, מדוע מכל שלשת מליוני הטעמים הללו על התורה, בחר הכתוב להגדיר את חוכמתו של שלמה המלך בכתוב: "מפני מה מצורע נטהר בגבוה שבגבוהים ובנמוך שבנמוכים, בעץ ארו ובאזוב? על-ידי שהגביה עצמו כארו – לקה בצרעת. (ו)כיון שהשפיל עצמו כאזוב – נתרפא על-ידי אזוב?"

תחילה, נקדים להביא מה ששנינו במדרש (ויקרא רבה טו, ו'): "אמר ר' יהושע בן לוי: חמש תורות פתובות במצרע (=חמש פעמים מוזכרת המלה "תורה" בהקשר למצרע): א. 'זאת תורת נגע צרעת'. ב. 'זאת תורת אשר בו נגע צרעת'. ג. 'זאת התורה לכל נגע צרעת'. ד. 'זאת תורת הצרעת'. ה. 'זאת תהיה תורת המצרע'... ללמדך, שכל האומר לשון הרע עובר על חמישה חומשי תורה. לפיכך משה מזהיר את ישראל: זאת תהיה תורת המצורע".

אמנם צריכים אנו ביאור על לשון המדרש: "ללמדך, שכל האומר לשון הרע עובר על חמישה חומשי תורה". שכן, מדוע חמור לשון הרע כל-כך עד שנחשב כאילו עבר על כל התורה כלה?

ונראה לבאר זאת על-פי המבואר בגמרא ובמדרשים, ששרש כל התורה והיהדות הוא לדבוק במידת הענוה. יסוד זה אנו למדים מחז"ל, אשר גלו לנו, שהקב"ה בחר בישראל מפל אומות העולם משום שישראל ענוים לעומת שאר אומות העולם. וכפי שדרשו בגמרא, במסכת חולין (פט, עב): "אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, חושקני בכס, שאפלו בשעה שאני משפיע לכם גדלה, אתם ממעטין (את) עצמכם לפני – נתתי גדלה לאברהם, אמר לפני (בראשית יח): 'ואנכי עפר ואפר'. (נתתי גדולה) למשה ואהרן, אמרו (שמות טו): 'ונחנו מה'. (נתתי גדולה) לדוד, אמר (תהלים כב): 'ואנכי תולעת ולא איש'. אבל עובדי כוכבים ומזלות, אינם כן. נתתי גדלה לנמרוד, אמר (בראשית יא): 'הבה נבנה לנו עיר' (נתתי גדולה) לפרעה, אמר, (שמות ה) 'מי ה'". לסנחריב, אמר, (מ"ב יח) 'מי בכל אלהי הארצות אשר הצילו את ארצם מדי, כי יציל ה' את ירושלם מדי'".

ומכאן נשפיל להבין, שהטעם שהקב"ה בחר במשה רבנו כדי לתת לנו את התורה הוא מפני שמשה היה "ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב, ג). וזהו גם הטעם, מדוע נתן לנו את התורה דוקא על הר סיני, שהוא הנמוך מכל ההרים. כפי שמובא בגמרא (סוטה ה, א): "אמר רב יוסף: לעולם ילמד אדם מדעת

קונו(=הקב"ה), שְׁהָרִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת, וְהִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עַל הַר סִינַי (הַנְּמוּךְ שֶׁבְּהָרִים).
וּמֵהִי דַעַת קוֹנוֹ(=הקב"ה)?

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁכָּתַב ה' זֶרַע קֹדֶשׁ" (חֲקַת), שׁ"חֲכָמָה" הִיא אוֹתוֹת "כַּח מָה", שְׁרוּמוֹ עַל מִידַת הָעֲנָוָה, בְּבַחֲיִנַת (שְׁמוֹת טו', ו'): "וְנַחֲנוּ מָה". דְּהֵינּוּ, שְׁתַּכְלִית הַחֲכָמָה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הִיא, שְׁיִזְכֹּךְ הָאָדָם אֶת מִידַת הָעֲנָוָה שֶׁבְּקָרְבוֹ, וַיְבֹא לְיַדִּי הַתְּבַטְלוֹת, בְּבַחֲיִנַת "כַּח מָה", וְנַחֲנוּ מָה'. (וּלְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (פְּסוּחִים טו'): "כָּל הַמְתִּיָּהֵר – חוֹכְמָתוֹ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ").

בְּדֶרֶךְ זֶה נֶעֱלָה בְּמִסְלָה, לְבֹאֵר אֶת הַפְּלִיאָה הַגְּדוּלָּה, מִה רָאָה הַפְּתוּב מִכָּל הַהִשְׁגוֹת הַנְּעֻלוֹת וּמִכָּל רַבּוֹת הַטְּעָמִים שֶׁהָיוּ לְשִׁלְמָה בַּתּוֹרָה, לְפָרֵט דּוֹקָא אֶת הַטַּעַם שֶׁל הַמְצוּרָע "ש(ע)ל-יְדֵי שְׁהַגְבִּיָּה עֲצָמוּ כְּאֵרֶז – לָקָה בְּצַרְעַת. (ו) כִּינּוּן שְׁהַשְׁפִּיל עֲצָמוּ כְּאֵזוֹב – נִתְרַפָּא עַל-יְדֵי אֵזוֹב".

אַלָּא, בְּרוּר הוּא, שֶׁהַפְּתוּב בָּחַר כֵּאֵן בְּטַעַם שֶׁהוּא יְסוּד וְתַמְצִית לְכָל הַחֲכָמָה שֶׁשִׁלְמָה הִשִּׁיג.

וּמֵהוּ יְסוּד זֶה? זֹאת הָעֲנָוָה. שְׁכֵן, הַיְסוּד וְהַתְּמַצִּית שֶׁל כָּל חוֹכְמָתוֹ שֶׁל שִׁלְמָה הַמְּלִךְ הִיָּה חֲכָמָה – כַּח מָה – הָעֲנָוָה. שְׁכֵן, רַק עַל-יְדֵי מִידָה זֶה שֶׁל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת-רוּחַ מִשְׁרָה הַקַּב"ה אֶת שְׁכִינָתוֹ וְחוֹכְמָתוֹ עַל הָאָדָם. עַל-כֵּן, מִכָּל מְלִיוֹנֵי הַטְּעָמִים שֶׁהֵבִיא שִׁלְמָה עַל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, הֵבִיא הַפְּתוּב אֶת הַטַּעַם שֶׁהַמְצוּרָע מְבִיא עִץ אֶרֶז וְאֵזוֹב. כְּדִי לְלַמְּדֵנוּ, שְׁתַּכְלִית כָּל הַחֲכָמָה הִיא לְהִתְרַחֵק מִן הָאֶרֶז שְׁרוּמוֹ עַל הַגְּאֻוָּה, וְלִהְדַּבֵּק בְּאֵזוֹב, הַרוּמוֹ עַל הָעֲנָוָה. וְנִרְאָה לְהוֹסִיף כֵּאֵן פְּרָפְרַת נֶאֱמָה עַל הַפְּתוּב, "וַיִּדְבֹּר עַל הָעֲצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְעַד הָאֵזוֹב אֲשֶׁר יֵצֵא בְּקִיר", שֶׁהֵנָּה הַרְמַב"ם כּוֹתֵב (בֵּית הַבְּחִירָה פ"ד, ה"א): "בְּעַת שֶׁבָּנָה שִׁלְמָה אֶת הַבַּיִת, וַיִּדַּע שְׁסוּפוֹ לְהִיחָרֵב, בָּנָה בּוֹ מְקוֹם לְגִנּוּזוֹ בּוֹ (אֵת) הָאֶרֶז לְמַטָּה בְּמִטְמוֹנִית(=מְחִילוֹת) עֲמוּקוֹת וְעַקְלָקְלוֹת".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, אִיךְ כִּבְרָעַת שֶׁבָּנָה שִׁלְמָה אֶת הַבַּיִת, יִדַּע שְׁעֵתִיד הַמְּקֻדָּשׁ לְהִיחָרֵב?

וּמְצִינוּ מְאֹמֵר נוֹרָא עַל חֲרַבְנֵי בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, שֶׁחֲרַבְנוּ הִיָּה בְּגִלְלָה גְּאֻוָּתוֹ שֶׁל חִירָם מְלִךְ צוּר, שֶׁהַתְּנַאָּה עַל שֶׁהַעֲצִים שֶׁשָּׁלַח לְשִׁלְמָה הַמְּלִךְ, שֶׁמָּשׁוּ לְבִנְיַת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. וּכְפִי שְׁמוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (יְלֻקוּט שְׁמַעוֹנִי, יְחֻזְקָאֵל כח', רַמְזוֹ סו"ז): "חִירָם הִיָּה מְתַנַּאָּה עַל-יְדֵי שֶׁשָּׁלַח אֶרְזִים לְבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, אָמַר הַקַּב"ה: הַרִינִי מִחֲרִיב אֶת בַּיִתִּי, שְׁלֹא יִהְיֶה חִירָם מְתַנַּאָּה עָלַי, שְׁנֵאמַר (וְזָכְרָה י' א'): 'פֶּתַח לְבָנוֹן דָּלְתִיךָ, וְתֹאכַל אִשׁ בְּאֶרְזֶיךָ'".

הָרִי לָנוּ כְּמָה מְגוּנָה הִיא מִידַת הַגְּאֻוָּה. שְׁכֵן, לְמִירוֹת שֶׁשִׁלְמָה הַמְּלִךְ בָּנָה אֶת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ בְּקְדוּשָׁה גְּדוּלָּה, עִם כָּל זֹאת כִּינּוּן שֶׁהִיָּה מוֹכְרָח לְקַחַת אֶרְזִים מִחִירָם מְלִךְ צוּר, וְזֶה חִירָם הַמְּלִךְ הַתְּנַאָּה עַל-כֵּן, לְכֵן הַחֲרִיב הַקַּב"ה אֶת בַּיִתוֹ, אֶת בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, כִּינּוּן שֶׁלֹּא רָצָה בְּבֵיתוֹ בְּאֶרְזִים שִׁישׁ בְּהֵם רִיחַ גְּאֻוָּה.

וְזֶהוּ שְׁאֵמַר הַפְּתוּב: "וַיִּדְבֹּר עַל הָעֲצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן". דְּהֵינּוּ, שֶׁהַרְבֵּה שִׁלְמָה לְדַבֵּר בְּגִנּוֹת הַגְּאֻוָּה וּבְשִׁבְחַת הָעֲנָוָה. וְהֵבִיא לְכַךְ רֵאֵיהֶם "מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן". דְּהֵינּוּ, מֵאוֹתָם הָאֶרְזִים שֶׁהִיָּה צָרִיךְ לְקַחַת מִחִירָם מְלִךְ צוּר כְּדִי לְבָנוֹת אֶת ה' לְבָנוֹן(=בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ). וּבְגִלְלָה שְׁתַּנַּאָּה חִירָם מְלִךְ צוּר נִחְרַב בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ... (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף שׁ"חִירָם מְלִךְ צוּר" – רֵאשִׁי תִּיבוֹת "חֲמִיץ", לְרַמּוֹז עַל הַגְּאֻוָּה שֶׁל חִירָם הַמְּלִךְ. (יְדוּעַ שֶׁהַחֲמִיץ/הַבְּצֵק רוּמוֹ לְגְאֻוָּה, שֶׁהָרִי הוּא תוֹפֵחַ וּמְגַבִּיָּה אֶת עֲצָמוֹ. (חִי צִיּוֹן מְזֻרְחֵי ה"ו)
"ו(ה) מָה תִּקְנָתוֹ (שֶׁל הַמְצוּרָע) וְיִתְרַפָּא? – יִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ מִגְּאֻוָּתוֹ" (רש"י)

בְּעִיר צָאנֵז הִיָּתָה חֲבוּרַת קַצְבִּים שֶׁהָיוּ שׁוֹחֲטִים וּמוֹכְרֵי הַבָּשָׂר בְּעִיר. פְּעַם אַחַת, אֶחָד מֵאוֹתָהּ הַחֲבוּרָה קָרָא לְרַה"ק בְּרוּךְ הַלְּבַרְשֶׁטְאָם זִיע"א (מְיֻסָּד חֲסִידוֹת גּוֹרְלִיץ), שֶׁהָיָה אָז יָלַד קֶטָן, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שִׁילֵךְ עִמּוֹ בְּשׁוּק, וַיֹּאמֶר לוֹ אִיזוֹ בְּהֵמָה תִּהְיֶה כְּשֶׁרָה, וְאִיזוֹ תִּצָּא טְרֵפָה. הִלֵּךְ אִיתוֹ הַיָּלֵד, וְהַצְבִּיעַ עַל הַבְּהֵמוֹת הַכְּשֻׁרוֹת, וְתַמִּיד קָלַע לְמַטְרָה. וְכֵן הִתְעַשֵּׂר אוֹתוֹ קָצֵב עוֹשֵׂר רַב שֶׁהָרִי אָף בְּהֵמָה לֹא נִטְרָפָה לוֹ, וְלֹא הָיָה לוֹ הַפְּסָד כְּלָל. לְאַחַר תְּקוּפַת זְמַן, רָאוּ שְׂאֵר הַקַּצְבִּים כִּי בְּמִשָּׁךְ מִסְפָּר חוֹדָשִׁים, כָּל בְּהֵמוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ קָצֵב הוֹכְרָזוּ כְּשֻׁרוֹת, וְאִילוֹ לָהֶם אֶרֶע שְׁלֹא מְעַט פְּעָמִים הַבְּהֵמָה נִטְרָפָה, וְהָיָה לָהֶם הַפְּסָד רַב וְעֲצוּם מְכֹד. וּמֵאַחַר שֶׁהָיָה הַדְּבָר לְפָלֵא בְּעֵינֵיהֶם, פָּנוּ לְבֵּית הַדִּין, כְּשֶׁהֵם מְצִינִים כִּי לֹא תִּיתְכַּן מְצִיאוֹת שְׂאֵף בְּהֵמָה לֹא נִטְרָפָה לְאוֹתוֹ קָצֵב בְּמִשָּׁךְ תְּקוּפָה כֹּה אֲרוּפָה. לְאַחַר חֲקִירָה הַתְּבַרֵּר, כִּי יָדוּ שֶׁל בְּרוּךְ הַקֶּטָן בְּעֵינָיו, וּמִיָּד קָרָאוּ לְאָבִיו הַרַה"ק בְּעַל "דְּבָרֵי חַיִּים" מְצָאנֵז, שֶׁהוֹרָה לוֹ מִיָּד לְהַפְסִיק אֶת "בְּדִיקוֹת" הַבְּהֵמוֹת. לְאַחַר מִכֵּן שָׂאֵל אוֹתוֹ אָבִיו: "בְּנִי, מֵהִיכֵן יִדְעָתָ אִיזוֹ בְּהֵמָה כְּשֶׁרָה וְאִיזוֹ תִּהְיֶה טְרֵפָה?". עָנָה לוֹ הֵבֵן בְּתַמִּימוֹת: "הַסְתַּכְלַתִּי כִּיִּצֵּד הַבְּהֵמָה הוֹלְכַת בְּרַחוּב – אִם רֵאשִׁי הִיָּה מוֹרָם בְּשִׁחְצָנוֹת וְגֵאֻוָּה, יִדְעָתִי שֶׁהִיא תִּטְרָף. וְאִם רֵאשִׁי הִיָּה מוֹפְנָה כְּלָפִי מְטָה – יִדְעָתִי שֶׁהִיא בְּהֵמָה כְּשֶׁרָה"...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: מְצוּרַע לרפואת: תהילה הדר בת אסתר

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:31

ערש"ק ד' ניסן תשע"ד (4.4.14)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:41

הַפְּטָרָה: "וְאַרְבַּעַה אֲנָשִׁים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחְנֶה וַרְאָה וַרְאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נִגַּע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ" (ע"פ אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בענין המצורע, "וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן אֶל מַחוּץ לַמִּחְנֶה", מִפְּרֵשׁ רש"י: "מַחוּץ לַמִּחְנֶה" – (מ)חוץ ל–ג' (=3) מִחְנֹת, שְׁנֵשֶׁת־לַח (ל)שם (המצורע) בימי חלוטו (=סגירותו)". (והכוונה היא על שלש מחנות: כהנים, לויים, ישראל. שהרי כשהיו כל ישראל חונים. במרכז היה המשכן ומסביבו מחנה הכהנים, מסביבם של הכהנים היה מחנה הלויים, ומסביבם של הלויים היה מחנה ישראל).

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִינָן זֶה. מִדּוּעַ נִגַּע הַצָּרַעַת בָּא עַל הָאָדָם בְּעוֹר דּוֹקָא, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לִנְגַע צָרַעַת?"

תְּחִילָה נִקְדִּים לְבָאָר מַה שְׁכַתּוּב (בראשית ג', כא): "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׁם", וּמוֹבָא בְּמִדְרָשׁ (בראשית רבה כ', יב): "בְּתוֹרְתוֹ שֶׁל ר' מַאִיר מְצָאוּ כְּתוּב: 'כְּתָנוֹת אֹר' (במקום "כְּתָנוֹת עוֹר").

וְהַבִּיאֹר הוּא עַל-פִּי הַיְדוּעַ מֵהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁגוּף הָאָדָם הוּא רַק בְּבַחֲיַנַּת כְּתָנוֹת (=לְבוּשׁ) לְנִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה. וְהַנְּשֵׁמָה עֲצֻמָּה הִיא אֹר גְּדוּל, חֶלֶק אֶלּוֹק מִמַּעַל, שְׁנִפְחָה הַקַּב"ה בָּאָדָם, כְּדֵי לְהַחֲיֹת אֶת הַגּוּף, וּלְהַאִיר אוֹתוֹ בְּאֹר ה', כְּפִי שְׁכַתּוּב (משלי כ', כו): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חַיִּשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטֶן".

אוֹלָם, לְאַחַר שְׁחָטָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן, נִכְנַס בְּתוֹכוֹ הַיְצֵר הָרָע, וְנִתְגַּשֵּׁם גּוּפוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְכַתּוּצָא מִכָּה, בְּמִקּוֹם שְׁהַגּוּף יֵאִיר מְאֹר הַנְּשֵׁמָה שֶׁבְּתוֹכוֹ, בְּבַחֲיַנַּת "כְּתָנוֹת אֹר", יֵרֵד הַגּוּף לְמַדְרַגַּת "כְּתָנוֹת עוֹר", וְכִסָּה עַל הָאֹר הַגְּדוּל שֶׁל הַנְּשֵׁמָה, שְׁבִתוֹף הָאָדָם, וּבְכָךְ מִנַּע מְאֹר הַנְּשֵׁמָה לְהַאִיר הַחוּצָה.

וּמִזֶּה נִשְׁכִּיל לְדַעַת, שְׁהַעֲבֹדָה הַקְּדוּשָׁה הַמוּטְלָת עַל כָּל אָדָם וְאָדָם הִיא לְתַקֵּן אֶת חֶלְקוֹ בְּחָטָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן, וְלְהַפּוֹךְ בְּחֻזְרָה אֶת כְּתָנוֹת הָעוֹר, לְכְתָנוֹת שֶׁל אֹר. וְלִכֵּן כְּתוּב בְּתוֹרְתוֹ שֶׁל רַבִּי מַאִיר "כְּתָנוֹת אֹר" – שְׁכֵן, רַבִּי מַאִיר זָכָה, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ, לְתַקֵּן אֶת חֶלְקוֹ בְּחָטָא עֵץ הַדַּעַת, עַד שְׁגוּפוֹ הָיָה מְאִיר בְּאֹר הַגְּדוּל שֶׁל הַנְּשֵׁמָה שְׁבִתוֹכוֹ, בְּבַחֲיַנַּת "כְּתָנוֹת אֹר" (ועל-כן נקרא שמו מאיר).

וְעַל-כֵּן, אוֹמֵר הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ שְׁאַהֲרֵן הַכֹּהֵן, בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ תִּקֵּן אֶת חָטָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן, וְהַפִּךְ אֶת "כְּתָנוֹת עוֹר" לְ"כְתָנוֹת אֹר", וְלִכֵּן זָכָה לְבִגְדֵי קֹדֶשׁ לְכַבּוֹד וּלְתַפְאֲרַת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שמות כח', ב'): "וַיַּעֲשֵׂה בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אֶחָד לְכַבּוֹד וּלְתַפְאֲרַת".

(וְהִנֵּה, בְּרוּר הוּא, שְׁאֵם אַהֲרֹן הַכֹּהֵן זָכָה לְזַכֵּךְ אֶת גּוּפוֹ, וְלְהַפּוֹךְ "כְּתָנוֹת עוֹר" לְ"כְתָנוֹת אֹר", גַּם מִשֶּׁה רַבִּנּוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, זָכָה, כְּפִי שְׁמַעֲיָדָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שמות לד', ל'): "וַיֵּרָא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרָן עוֹר פָּנָיו". וְכְפִי שְׁמַבִּיא הַרְמַח"ל, בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "...עֵינֶיךָ בִּיאָה זֶה (שֶׁל הַנְּשֵׁמָה בְּגוּף) הוּא לְזַכֵּךְ אוֹתוֹ זִיכּוּף מִמֶּשׁ – לְהַעֲלוֹתוֹ מִשְׁפָּל מְדַרְגָּתוֹ הַחוּמְרִית... אֶל הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה כְּמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. וְדַבֵּר זֶה מְצָאנוּ כְּבָר אֶצֶל מֹשֶׁה רַבִּנּוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׁזָכָה וּזְכַךְ אֶת חוּמְרִיוֹתוֹ, עַד שֶׁשָּׁב לְמַדְרַגַּת מְלֶאךָ מִמֶּשׁ, וְכִבֵּר רָאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי קָרָן עוֹר פָּנָיו מִשֶּׁה, וְ(כֵן גַּם) חֲנוּךְ וְאַלְיָהוּ (ש)נִתְעַלּוּ לְשָׁמַיִם בְּגוּפָם מִמֶּשׁ, אַחַר אֲשֶׁר זָכְכוּ אֶת חוּמְרִיוֹתָם זִיכּוּף גְּדוּל... (ו)הַדְרָךְ אֲשֶׁר בֵּה תוֹכֵל הַנְּשֵׁמָה לְזַכֵּךְ אֶת גּוּפָהּ, הִלָּא הִיא בְּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת וְקִיּוּם הַתּוֹרָה... וְכָל מַה שֶּׁהִיא מְרַבָּה לְקִנּוּת תּוֹרָה וּמִצְוֹת, מְרַבָּה (הִיא) זִיכּוּף לְגוּף...").

וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּתוֹרָה: "אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְחַת אוֹ בַהֲרַת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לִנְגַע צָרַעַת". דְּהִינּוּ, הַסִּיבָה שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם נִגַּע צָרַעַת דּוֹקָא "בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ" הוּא כִּיּוֹן שֶׁלֹּא תִּקֵּן וּזְכַךְ אֶת "כְּתָנוֹת עוֹרוֹ", וְהַפִּךְ אוֹתוֹ לְבַחֲיַנַּת "כְּתָנוֹת אֹר".

וְכְפִי שְׁמַבִּיא הַחֲתָם סוֹפֵר: "וְהִנֵּה זֶה הַרְשָׁע... שְׁלֹא עָשָׂה מ'כְּתָנוֹת עוֹר' 'כְּתָנוֹת אֹר'... אֶפִּילוֹ עוֹר בְּשָׂרוֹ הִכָּה בְּצָרַעַת, עַל-כֵּן יָקַח מוֹסֵר מֵאַהֲרֹן הַכֹּהֵן, וַיֵּרָאָה מַה בִּינּוּ לְבִין אַהֲרֹן. הוּא (ש)זָלְזַל בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא אוֹתוֹ (לָקַח בְּצָרַעַת). וְאַהֲרֹן הָיָה (כֹּהֵן) הַדְּיוּט, וְנִתְעַלָּה וְנִתְקַדֶּשׁ עַד שְׁזָכָה לְלְבוּשֵׁי יָקָר (=כְּבוֹד)". (הַמַּאמֵר בְּהַרְחֵבָה בְּאֵתָר "בְּנֵי צִיּוֹן")

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (הטעם למנהג ישראל לעשות סעודת מצוה לכבוד ברית המילה)

על הטעם למנהג ישראל לעשות סעודת מצוה לכבוד ברית המילה, כתוב ב"פרקי דרבי אליעזר" (כט'): "וכשנולד יצחק, בן שמנת ימים הגישו (אברהם) למילה, שנאמר: 'וימל אברהם את יצחק בנו בן שמנת ימים'. והגישו למנחה על גבי המזבח, ועשה שמחה ומשתה. מכאן אמרו חכמים: חיב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזכה למול את בנו, כאברהם אבינו, שנאמר ^{(בראשית כא, ה):} 'ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק' ומבואר בתוספות (שבת קל, ד"ה שש), שפונת ה"פרקי דרבי אליעזר" על הכתוב "ביום הגמל את יצחק" היא, שכאשר תחלק את המלה "הגמל", תקבל "הג" מל. "הג" עולה לגימטריה שמונה. כלומר, ביום השמיני מל אברהם את יצחק ועשה משתה גדול – "סעודת מצוה".

ראוי להוסיף, שגם יתרו, כאשר התגיר ומל את עצמו, עשה סעודת מצוה לאתר הברית (מובא ב"מדרש תלפיות", אות י'). ועל-כך רמז הפתוב: "ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים". וכן כתב ה"חתם סופר" בספרו "תורת משה", על הפתוב בגמרא (סנהדרין צד'): "ויחד יתרו... רב אמר: שהעביר חרב חדה על בשרו" – דהינו, שמל את עצמו. (המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")

"ולציון יאמר...ה' יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה"

הזהר הקדוש בפרשת "פקודי" אומר, שכאשר האדם מתפלל שלא בכונה, או לומד תורה שלא לשמה – אין התפילה או הלימוד עולות למעלה, אלא נשמרות הן ברקיע מיוחד. אולם, לאחר מכן, כאשר הוא מתפלל בכונה, או לומד תורה לשמה, הנה, כל התפילות וכל הלימוד, שלא היו כהוגן, עולים למעלה למעלה לריח ניחוח לפני ה' יתברך.

ועל-כך רמז הפתוב: "זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן". דהינו, "תורת המצרע" – אותה תפילה או תורה פגומה, שלא היתה כהוגן, הנה "ביום טהרתו" – ביום שהוא לומד או מתפלל בכונה, אז "והובא אל הכהן", הוא המלאך מיכאל, שמביא את התפילות למעלה לריח ניחוח לפני הקב"ה.

בענין זה מסופר בספר "נוטרי אמון" על הרה"ק מטשורטקוב זיע"א, שפעם הזמין אליו את אחד מחסידיו, איש סוחר אמיד וירא שמים, לאחר ששמע שאין הוא מתפלל כלל.

שאל אותו הרה"ק מטשורטקוב: "האם זה נכון שאינך מתפלל?" "נכון" השיב האיש. "הפיצד"? שאל אותו הרב. החסיד לא התבלבל, והשיב לרב: "אמנם אינני תלמיד חכם גדול, אולם מעלה אחת יש בי – הנני איש אמת, שמקפיד על מידה זו מאד. והואיל ואינני מצליח לכוון בתפילה, אינני מתפלל, כי איך אעשה שקר בנפשי?" ענה לו הרה"ק מטשורטקוב: "הנה, דוד המלך אומר בספר תהילים פסוק, שנראה לכאורה לא מובן: "ולציון יאמר...ה' יספר בכתוב עמים, זה ילד שם סלה". וכי הקב"ה כותב "בכתוב עמים"? (בצורת פתיבה של העמים/הגויים?) וגם צריך להבין, מי זה "ילד שם"?

הביט החסיד ברבו וחכה לתשובה. אמר לו הרבי: "דע לך, כאשר בא יהודי לבית הכנסת, ומתפלל תפילה בלא כונה, הקב"ה אינו מחשיב תפילה זו, ורושם בפנקסו את הספרה "אפס". אם מוסיף אותו יהודי, ובכל יום ויום מתפלל תפילה שלא כהוגן, ובלא כונה, שוב רושם הקב"ה "אפס" בפנקסו. וכך הלאה כל יום ויום, רושם הוא יתברך "אפס" בפנקסו, עד שמתמלא הפנקס ב"אפסים" רבים...". "אולם" – המשיך הרבי ואמר לאותו חסיד – "כאשר מגיע יום אחד, שבו אותו אדם מתפלל כהוגן ובכונה, הנה, הקב"ה רושם בפנקסו את הספרה 1. אבל את הספרה הזאת שם הקב"ה בצד שמאל של ה"אפסים" (100000000000), ובבית אחת הופכים כל ה"אפסים" לבעלי ערך של מליונים ומליארדים רבים. וזהו שאומר דוד המלך: "ה' יספר בכתוב עמים" – כאשר יהודי בא ומתפלל בבית הכנסת תפילה ראויה ובכונה שלמה, הקב"ה שם את הספרה 1, "בכתוב עמים" – כפי שהגויים פותבים – משמאל לימין (ולא כמו ישראל, שפותבים מימין לשמאל). ועל-ידי כך "זה ילד שם סלה" – אותה תפילה אחת שנאמרה מתוך כונת הלב, מולידה את כל התפילות האחרות, שלא היו בכונה, והם פריח ניחוח לפני ה' יתברך!". (רבותי, מסיפור זה צריכים כלם לשמוח ולהתחזק מאד. שכן, גם כאשר באים אנו לתפילה טרודים ועיפים, וקשה מאד לכוון בתפילה, הנה לאחר מכן, בתפילה אחת בכונה ופראוי, אפשר להרויח מליונים ומליארדים של מצות...ב.צ).

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!